١٢٧٩–ԲԵՂԻԼ ԱԽԵՐ–Ա՛Հ–ԱՎԱԹՈՒՐԳԱ ԱՒԱԳԻԱԿԱ–18–ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ–1862

ՕՆՈՒՆՃՈՒ–ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ–468–ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ–6–ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ–1862

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ

Իշխող Արեւմուտքը Հայաստան, հեր հարեւանցուն Երեւանի կիւղերի տաղերը բաղադրագոր տրը։

Սենեակի բեշին օրարագ •	150	ղուրուշ •
Ամիսը տղերը քեզարիք	80	„
Իւչ տղերը քեզարիք	40	„
Վէ պիր նուսխասա • • • • • • • • • • • •	3 ½	

Տարեշրջանը իշխան պէհեր նուսխասնա փոխարանէ նիզամը մուտիպինէ իւտիրեմ ալանաճաղը խասաթէնէ պէյան օրունաբ։

Իրանցին պէհեր տրուսաը պիր տէֆթարէ 3 ղրշ.
Երի տէֆթա իշխան պէհեր տէֆթարնա • • 2 „
Իւչ տէֆթա իշխան պէհեր տէֆթարնա • • 1½ „
Իւչ տէֆթառան պլատէ օրան։ մէ դայէմ ուզուն իրանամ իշխան պլրնա բաղրղեդ օրունաբ։
Տարբառան կելէս մէ քիմուպ մէ իրանամը բանա մէսարիֆլերի։ կէ օնակ բէնդերին իւզերինէ օրտուզ պու մահալատէ պէյան օրունաբ։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԿԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԼԱՏԸ ՆԱՓԻԼԱՅԸ ՍԵՅՏՐԻՅԷՅԻ ՄՈՒՍԼՈՒՄԱՆԼՈՒՂ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԼԻԹԱՆԷ 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՊՕՐՍԱ ԹԷՎԼԷԳՐԱՖԸ

Մարսէլիա • 12 Հոկտեմբեր •

Պուրսայ ախչիւն • ԼՀՏ 126 • ալաբ 30 • 25 • Գ ալաբ • 125 • պօնօ իւչ 27 • 75 • Իրէք • Գ օղլ գալի • Սիսամ 60 • 75 • Գամպիս • 25 • 05 • Գ օնաբ • 71 • 25 • Գ օնաբլիք 94 •

Լէյպզիգ • 13 Հոկտեմբեր • Բաղար էրմէսի •

Բուրսայի պուրսայ Բուրսայ • Թուրնա • 34—33 Հիմնական կէօրէ • Պէրլին • Թ ալաբան • 41 • 50 • Մարդ պրա գալաբ • Գ ալաբ • 51 • Ռէնտա 24 • Հէպէր 50 • 75 • Գ ահվէ 69 • Գ օնաբլիք 94 • Օսմանլը 59 • 75 — 59 Իսմիրնա 69 • Եէնիսի 68 ½ • Ռգաձէ Իշթահար • Վէ պէրլին Եագընա ագօլմա էնիքներ •

ՀԱՅԱՍՏԻԱՆԱԾ ՄԻՒԹԻՆԵՎԻՆ

ՍԲԲԱԹ • Սբոպ կիլ տէվլէթը Ամերիկայի պէյնինան գ ալաբիկիր օրան ագալ մուգ ալէյնա մուգ ալէյնա ֆէրմանը Ամերիկա Միւսիր Ֆրէնս Միչէլ վէ մի-թէպլրանը միլլէթ մուվաձձէ հէսինան գրաան պույրուլմուշ սուբ։

Ամերիկանէ բրէնոը մի շարալէյէ, միլլէթինէ շու իլանը բէամիի նէյր թիմիշ տիր։

Միչէլ Օպրէնովիչ իւչ նաֆիս, Ամերիկան լուլֆա-վէ միլլէթին բիրազը իլէ Սրբոպիսթան Գընիազը, ձիւմլէյէ պէյան իտէր քի, շու կէչէնքի Պէլիրա գալէսի վա գուսթընան սօրրայը, մէմլէքէթիմիզ ֆէվգէլատէ պիր հալէ կէլմիշ օլսուզլուքնան, վիւքէլամրզ Անտրէա մէձիսի իլէ պիրլիթիֆաք, թէմմուզան ալթընան իթիբարէն, պիզէրէ գուսրէթը քէսմիլէ վէրմիշ իտի։

Պունուն իւզերինէ Տէվլէթը Ամերիկայի իլէ սուէզը մուահիտէը մուազամա պէյնինան վագի օլան մուգավէլէթ արզուսիդի թէքմիլին ձէվապ վէրմէմիշ իտի տէ, ապատէմէ մալիք օլաբ, իսթիֆատ իտէմէյիմիզ պաղը հուզուզ տաքի թէքրարէն տապիթ օլսուզլուքնան, վէ պու ձիհէթէյլէ խալը մուհասէնաթ կէօրսիւրմիշ սիր։ Վէ հաթթա տէվլէթը Ամերիկայի իլէ սուէզը մուահիտէը մուազամա պէյնինան սուպապէթ գրաար օլան մուգավէլէթ հիբմէթինէ իլէրիսատ պիր միւշքիլաթ գալմամշը արը զանն իտէրիզ։ Պու մուգավէլաթ, ֆէրմանը Ամերիկայի տաքի մուհարբէր սիր։ Լաքին մէմուլ իտէրիմ քի, Հապգ Թոմասընին ինայէթի վէ սուէզը մուահիտէնին մուավէնէթի իլէ հէր իսուսուսա տաքի կէսամիսատ օլուրսա։

Պու արալըգտա միլլէթ պիզիրէսէն էմին օլմալը արը քի, տայիմա քէնտի մէսալէն վէ մէնֆաաթլարընը տիւշնիւնէմէյիմ, պու հալատ քէնտիսինին տաքի նիզամա բայէթ իթմէսի լազըմ կէլիր։ Շ իսմանլը հալատ շու ֆէվգէլատէ հիսէթսէն միլլէթիմիզ գուրմուշմուշ։ Վէ էվվէլքի նասիլ վէ իսթիրահէթ իտատ իթմիշ օլսուզլուքնան, հէր քէսին իշինէ կիւճինէ պագմասը լազըմ կէլիր։

Լյալէթ զապիթլէրինէ վէ բուհարնի կիւրուհինէ քէկֆէլէթին թէպլիզնինի էմր իթմիշիմ, վէ պու պապատ անհալինին հէր սընընֆընատան կէօրսիւրմիշ խիզմէթ ամանէթինի մուհաֆիզ մուամէնէթանէ տաքի թէշէբբիւր խասիսիմ։

— Լէմէն մութասարրֆընը, Բուսմիլ պէյէր պէյլիսի փայէսիսի, Ամերիկայի բաշա հապսէթլէրինէ թէվճիհ պույրուրմուշ սուբ։

— Ճէպէլը Իսպանան մանասթրը վէ Կամթոլիկատարան միւթէհայիզանը վէ սէրիֆոպապասընը, վէ Իսրանի Պամթոլիի միլլէթինին էյալաթ մէրբասարընա, քէնտի սատաղ ալթ վէ սիրայէթլէրինէ պիր միւքեաֆաթը սէնիսէ օրմաղ իւզրէ պու սէֆա զնսրատէ պէյան օլան զէվալիթէ Ամերիկանը նիշանը թիթա պույրուրմուշ սուբ։

Արվան Իսրանի Պամթոլիի մէրբասը Նէրսէս սէրիֆոպապա Հալէպլիանա վէ Սէրբիս Իսրանի Պամթոլիի մէրբասասը Գոսբրիթ սէրիֆնա գոպաս, վէ Մալթիա Իսրանի Պամթոլիի մէրբասասը Գենոզ սէրիֆա գոպաս վէ Մարաշ Իսրանի Պամթոլիի մէրբասասը Պէնրոս սէրիֆոպապա Ամերիկան էֆէնտիլէրէ, խուսուսէ բիւ բիւլթպէտէն պիրեր գրլթա Ամերիկանը Նիշանը Հիւմայունու իհսան պույրուլարագ, գասրլէրի թէրֆի գրլընմիշ սուբ։

— Ճէպէլը Իսպանան մանասթրը միւթէհայզանընան Ամերիկայի Գամէան Խարէղ վարդապետ պու սէֆա պապը մէսալէն զանը իլէ Սիթանէյէ մուվասէլէթ իթմիշ տիր։ Մուսայիլէյն, մահալը մէզբուր գայիմ մագամը բաշա հապսէթլէրինին քէնտի հապգընա վագի օլան հիւանիւնէվազիշ, վէ պիճիւմէն ահալի վէ ֆուգարա հապգլէրինան խարաղ պույրուրգլարը առաղէթ վէ հապգա նիյէթի պատէլիլէրնաֆիւ սենա իթմէք սէ օրուզնուզնան, քէնտիսէթ պիր իֆթիթիսար փարագամնա տաքի սէրճ օլնմուշ սուբ։

— Իրզրումա պուլունան օրուսյու Հիւմայունէ, վէ կիւմրիք ումուրբուն սարֆը ապ վէ զարրէթլէ հիւանիւ խրատէթ իպրաղ իթմիշ օլան Սարգիսան Հաճի Յակոբ էֆէնտի, վէ Խաչատուր Խան նաման միւթէպրան, միւքեաֆաթը սէնիսէյի ճէնապը Փոսիշահինէ շայան պույրուրուզ, մումայիլէյհիմանէն Յակոբ էֆէնտիյէ բիւթպէի ատնիյէ, վէ Խաչատուր Խանա տաքի բիւթպէի ատլիսէ թէվճիհ պույրուրմուշ օլմաղ իլէ, մահը խլուբլուն օն պէշինտէ մումայիլէյհիմ էլլիսէի բէսմիսէրինի պիլիքսա, օրտու միւշիրի վէ մութասարրիֆ քաշալար հապրատը հուզուրբինէ տուխրուլ իլէ, իսթարը շիքրանի յէթ խլէմիշլեր։ Վէ Սիւշարալէյ հիմ հապրատը ճանիպինանէն տաքի իլթիֆատը ֆայիգատ նապէլ օլարագ, էրլի գտատ զատթիսէ բիֆագամը իլէ խանէլէրինէ կէօտէրիլմիշլեր, պուտէհու պիաֆէթը բիւր մէսրրէթլէ տաքի արզը խուլուսա վէ ուզաբա յէթ օլունմուշ սուբ։

— Սատանա ճանիպինանէն շու վէճհ իլէ եաղըլը արը։ Պիր միւտէթանէն նի կիւրուհինէ քէյֆիյէթին թէզելլենի էմր իթմիշիմ, վէ պու պատատ անհալինին հէր սընընֆընատան կէօրսիւրմիշ խիզմէթ ամանէթինի մուհաֆիզ մուամէնէթանէ տաքի թէշէբբիւր խասիսիմ։

— Լէմէն մութասարրֆընը, Բուսմիլ պէյէր պէյլիսի փայէսիսի, Ամերիկայի բաշա հապսէթլէրինէ թէվճիհ պույրուրմուշ սուբ։

— Ճէպէլը Իսպանան մանասթրը վէ Կամթոլիկատարան միւթէհայզանընան Ամերիկայի Գամէան Խարէղ վարդապետ պու սէֆա պապը մէսալէն զանը իլէ Սիթանէյէ մուվասէլէթ իթմիշ տիր։ Մուսայիլէյն, մահալը մէզբուր գայիմ մագամը բաշա հապսէթլէրինին քէնտի հապգընա վագի օլան հիւանիւնէվազիշ, վէ պիճիւմէն ահալի վէ ֆուգարա հապգլէրինան խարաղ պույրուրգլարը առաղէթ վէ հապգա նիյէթի պատէլիլէրնաֆիւ սենա իթմէք սէ օրուզնուզնան, քէնտիսէթ պիր իֆթիթիսար փարագամնա տաքի սէրճ օլնմուշ սուբ։

— Իրզրումա պուլունան օրուսյու Հիւմայունէ, վէ կիւմրիք ումուրբուն սարֆը ապ վէ զարրէթլէ հիւանիւ խրատէթ իպրաղ իթմիշ օլան Սարգիսան Հաճի Յակոբ էֆէնտի, վէ Խաչատուր Խան նաման միւթէպրան, միւքեաֆաթը սէնիսէյի ճէնապը Փոսիշահինէ շայան պույրուրուզ, մումայիլէյհիմանէն Յակոբ էֆէնտիյէ բիւթպէի ատնիյէ, վէ Խաչատուր Խանա տաքի բիւթպէի ատլիսէ թէվճիհ պույրուրմուշ օլմաղ իլէ, մահը խլուբլուն օն պէշինտէ մումայիլէյհիմ էլլիսէի բէսմիսէրինի պիլիքսա, օրտու միւշիրի վէ մութասարրիֆ քաշալար հապրատը հուզուրբինէ տուխրուլ իլէ, իսթարը շիքրանի յէթ խլէմիշլեր։ Վէ Սիւշարալէյ հիմ հապրատը ճանիպինանէն տաքի իլթիֆատը ֆայիգատ նապէլ օլարագ, էրլի գտատ զատթիսէ բիֆագամը իլէ խանէլէրինին կէօտէրիլմիշլեր, պուտէհու պիաֆէթը բիւր մէսրրէթլէ տաքի արզը խուլուսա վէ ուզաբա յէթ օլունմուշ սուբ։

— Սատանա ճանիպինանէն շու վէճհ իլէ եաղըլը արը։ Պիր միւտէթանէն

պէրիս պէրտէմիզ պիր թաղամ հարամիլէր մուատարթ օլուպ, հէմէն հէր կէճէ խանէլէրէ տուխուլ խանէրէք, խաղրը պիհուզուր իթմէքտէն մատատա, էշեա վէ էմիալ տաքի սըրդաթ իթմէքտէ օլուսդլարընատան գուտրէթի օրմայան կէճէ ատաղհարատաք խաղ ու բահէթի թէրք խանիպ, նի կէատպանդէ իթմէքտէ, վէ գուտրէթի օրանլար տաքի իճրէթ իլէ ատէմլէր թուլթուպ պէրլէթմէքտէ։ պու թաճիզ իր թէհամմիւլ օլանմաղ ըատէրէրէ վասլ օրմուշտուր։

Լաքին մութասարրֆընը ատատէմիս խուրշիտ բաշա հապսէթլէրի պու ճանիպէ նատպը գատէմ խանէլանէ պէրիս, քէնտիսէրի պիր թէրրաֆտան, վէ քէմիսիսատալէրի խուրշիտ էֆէնտի տիկէր թէրաֆտան միւրատը խաղրիսէթ իթիլմասը ճէնապը միւլիքեանէյէ մուվաֆֆաղաթէ, ատայիշ վէ խոթիրահէթը ումումիյէյի պիրլիթիլամ էյլլ իւ նիհար մէզբիր հարամանէ մուատալաթ օլարագ, թաղամ թաղամ պու բատուրուլ կէթիրիմիշ, վէ խոթինթաղատ կէրէք սըրդաթի իթմիշ օլուսդլարը էշեատէրի, վէ կէրէք խատարաթը ատլրէլէրինի քեամիլէն իդրար իթմիրիպ, էշեաը մէպուսդէ իւզէրլէրինէն վէ ատրը ատաղատաղլարը մահալլերէն ջզարթըլարագ, հահալընա իտատ դրլընարդը միսիլ իւ, Ատարաշ գաջբրմշը օլան էշեաէր տաքի մուպաշրը իրատալ իլէ կէթիրտիլիւպ հահալընա թէոլիմ օլուսնուսդու, վէ հարամիլէրին իոմ իւ նամի գալմայրպ, ահալի իւ ֆուգարա քէմալը հուզուր վէ էսասիյէ ավանկիւզար օլուսդու շիքրանիսէթը ումումիյէյ մուճիպ օլարագ, բուզ ու շէպ շէվքէթլիս Լֆէնտիմիզ տուսալէր օգուճնուսդու մէսրուրէն վէ թէշէբքիւրէն թէրաֆքընդա պիլտիրիլմիշ տիր։

— Լեղարկատէն կէլէն խաղէրլեր իսկ պուճնուն մուղայրի օլուպ ըղլհ. լինին մալնա վէ ըղլնա գատա օլմաղ կիպի իֆաղը շնինի վուգուսաթը եէվմիսէն օլուպ, հիքիմէթը մահալինին գատատրդրը տաքի հիշ պիր մահալատ կէօրիլմիշ շեյ տէյիլ տիր։

Սիթանէսէն անճագ ալթմըշ սաաթ ուզաղ պիր պէրտէ պու մուգալէ ուզղունատուզուգլարընը զահուրի, իւչ սէրթ եիւղ սաաթ ուզաղատա օրանլարընը տաքի կէօրսիւրէրի քէմալը հուզուր վէ էսասիյէրինին աքսիսի օլուսուզունատան, կիսէ կիսէ հիքիմէթը մահալինէ զաղ սէվլէթը Ամերիկայի նէ զաղ սէվլէթ ազամ պիրմէ՝ սուլիսէթ թահնունատ ալդրագաճաղը ֆէհմ օլունուր։

— Պաղը գայրը ըէամի թէլէզրաֆլարատ նազարէն, Ֆրանսա վիւքէլա սընատա պաղը թէպէտաբլաթ վագի օլաճաղը կիւն պէ կիւն թագվիյէթ պուլմագատա արը։

— Ամերիգատա Ֆէտէրալիստլէր իլէ Գոնֆէտէրալիստլէր պէյնինան պիր պէցիւք վէ գամի ճէնգ օլաճաղը քէզաթլը միւթէմէլմաթաբ տուր։ Յ՝-Ռ՝-Ն։

— Հանամբերին իքինճի սալը կէճէսի, սաաթ ուզաղ գարարլէրինատ, Թօքատէտ Պարապաշ մահալլէսինատ, պիր էէսիրճի խանէսինէն գազանէն ամէշ զուհուրլիլ, մահալը մէզքիւր սըղլըգ օրմասընդ, օն պէշ գատար խանէ եանընդ պատաղրըմշը արը։

Վէ էլինէ օ կէճէ սաաթ ալթը պուլուսդ գարարլէրինատ, Գոսդա ձիվարընատա պիր Խալամ խանէսինէն զահուր խանէն ամէշ էթրաֆընա սիրայէթ խանէրէք, մահալի մէզքիւր զայէթ սըղլըգ օլուսզունատան, ելի կիրմի պէշ խանէ գատար եանարագ պատաղրըմշը արը։

— Օէյմուն Պուրնու ֆաղրիգատսընատա իմալ օրունան կերէք շեշխանէլի թօրար վէ կերէք շեշխանէլի թիւֆէնքլէր, տէրէճէյի մամլուսդէյէ վասլ օրմուշ օրատա զունատան, թէճրիպէյի եէվմիյէ կլէ սէմէրատ տաքի կէօրինիւրլիւ միսիլա, կէչէն բաղար կիւնիւ զամը շէվքէթսիմամը հաղրէթը Փատիշահի տաքի, Փաղրիգայի Հիւմայունէլերինի թէշրիֆ պույրուրարագ, մէզքիւր թօքարրն հուզուրուս մասլա մէվֆուրուս հաղրէթը միւքեաֆանէ տէ թէճրիպէսի պիլիճրա, մահզուզնէթը միւքեաֆանէլերինէ մուճիպ օլմուշ սուբ։

— Թրզրինի էվէլին տէօրսիւնճիւ կիւնիւնէ գատար, պաղի գալան գավայիմին թէատիւլուսէն ալնանը պիր միլան եէտի եիւզ ալթմըշ իւչ պին պէշ եիւզ զուրուշա պալրզ օլմուշ սուբ։

— Պու չզգան սալը կիւնիւ գալը սիրիճիւ, սարըգ, գալայան, վէ գաթիլ օլարագ, ելիրմի քիշինին այը այը մահալլերտէ թէշհիրլէրի իճրա գրլընարագ, ճէզա գանունանամէսի մուճիպինճէ իճրագ խանէն ճէզալէրի եանի միւատէթը փրանկալարը գաբարաշարագ մահալլերինէ կէօնտէրիլմիշլեր արը։

Չէրէս մարէսի։

Պաղը Չէրքէս վէ Ամալա վէրիլլերի, մուտարիարէն Մեկիլթէրրայա կիտիւզ, Մեկիլթէրրա գրալիչարնա պիր խիթիրհամ արզուհալի թաղտիմ իթմիշ օլուսդլարը մալիւմ արը։ Պու արզուհալին մանալի, Ռուսիա տէվլէթինին պու իրի էյալէթ հաղդընատա վագի օլան ճէվը իւ թատատարինատէն բրօթէսթօ, վէ շու ճէպրատէն էզատէի սէր իթմէք իւզրէ, խիթիրհամանան իդարէթ օլուզ, շու վէճհ իլէ խիւլասա օլունապիլիր։

«Տիւնեա տիւնեա օրալը, մէմալիքիմիզի հիշ պիր տէվլէթ ըստրի իթմէմիշ օլուզ, եաղընը Ռուսիա տէվլէթի պիր աղ վոգրիթատան պէրու, Օսմանլը տէվլէթի պու մէմալիքի պիրգէ վէրտի տէյէրէք, ասքէրլէր մէմալիքիմիզի խիթիրա խուսուզ, պիզի իւնիհայէ գրրրդ կէչիրմէքտիր։ Ընդ սէնէտէն պէրիս պու հալատ պուլուսնուզ, քիմ պիլիր տահա նէ վագրիթա գատար սիւրէճէք, վէ նէ գատար պին ճան զայաթընա մուճիպ օլաճաղ արը։ Լիվէրա Օսմանլը տէվլէթի հիշ պիր վագրիթ մէմալիքիմիզի զալի իթմէմիշ օլուսդլարանան, նէ հագդ

Թօքատէտ Պարապաշ մահալլէսինատ, պիր էէսիրճի խանէսինէն գազանէն ամէշ զուհուրլիլ, մահալը մէզքիւր սըղլըգ օրմասընդ, օն պէշ գատար խանէ եանընդ պատաղրըմշը արը։

Վէ էլինէ օ կէճէ սաաթ ալթը պուլուսդ գարարլէրինատ, Գոսդա ձիվարընատա պիր Խալամ խանէսինէն զահուր խանէն ամէշ էթրաֆընա սիրայէթ խանէրէք, մահալի մէզքիւր զայէթ սըղլըգ օլուսզունատան, ելի կիրմի պէշ խանէ գատար եանարագ պատաղրըմշը արը։

— Օէյմուն Պուրնու ֆաղրիգատսընատա իմալ օրունան կերէք շեշխանէլի թիւֆէնքլէր, տէրէճէյի մամլուսդէյէ վասլ օրմուշ օրատա զունատան, թէճրիպէյի եէվմիյէ կլէ սէմէրատ տաքի կէօրինիւրլիւ միսիլա, կէչէն բաղար կիւնիւ զամը շէվքէթսիմամը հաղրէթը Փատիշահի տաքի, Փաղրիգայի Հիւմայունէլերինի թէշրիֆ պույրուրարագ, մէզքիւր թօքարրն հուզուրուս մասլա մէվֆուրուս հաղրէթը միւքեաֆանէ տէ թէճրիպէսի պիլիճրա, մահզուզնէթը միւքեաֆանէլերինէ մուճիպ օլմուշ սուբ։

— Թրզրինի էվէլին տէօրսիւնճիւ կիւնիւնէ գատար, պաղի գալան գավայիմին թէատիւլուսէն ալնանը պիր միլան եէտի եիւզ ալթմըշ իւչ պին պէշ եիւզ զուրուշա պալրզ օլմուշ սուբ։

— Պու չզգան սալը կիւնիւ գալը սիրիճիւ, սարըգ, գալայան, վէ գաթիլ օլարագ, ելիրմի քիշինին այը այը մահալլերտէ թէշհիրլէրի իճրա գրլընարագ, ճէզա գանունանամէսի մուճիպինճէ իճրագ խանէն ճէզալէրի եանի միւատէթը փրանկալարը գաբարաշարագ մահալլերինէ կէօնտէրիլմիշլեր արը։

Չէրէս մարէսի։

Պաղը Չէրքէս վէ Ամալա վէրիլլերի, մուտարիարէն Մեկիլթէրրայա կիտիւզ, Մեկիլթէրրա գրալիչարնա պիր խիթիրհամ արզուհալի թաղտիմ իթմիշ օլուսդլարը մալիւմ արը։ Պու արզուհալին մանալի, Ռուսիա տէվլէթինին պու իրի էյալէթ հաղդընատա վագի օլան ճէվը իւ թատատարինատէն բրօթէսթօ, վէ շու ճէպրատէն էզատէի սէր իթմէք իւզրէ, խիթիրհամանան իդարէթ օլուզ, շու վէճհ իլէ խիւլասա օլունապիլիր։

«Տիւնեա տիւնեա օրալը, մէմալիքիմիզի հիշ պիր տէվլէթ ըստրի իթմէմիշ օլուզ, եաղընը Ռուսիա տէվլէթի պիր աղ վոգրիթատան պէրու, Օսմանլը տէվլէթի պու մէմալիքի պիրգէ վէրտի տէյէրէք, ասքէրլէր մէմալիքիմիզի խիթիրա խուսուզ, պիզի իւնիհայէ գրրրդ կէչիրմէքտիր։ Ընդ սէնէտէն պէրիս պու հալատ պուլուսնուզ, քիմ պիլիր տահա նէ վագրիթա գատար սիւրէճէք, վէ նէ գատար պին ճան զայաթընա մուճիպ օլաճաղ արը։ Լիվէրա Օսմանլը տէվլէթի հիշ պիր վագրիթ մէմալիքիմիզի զալի իթմէմիշ օլուսդլարանան, նէ հագդ

իլէ պիղի Ռուսիայա վերէպիլիրսի. սանիէն տինճէսէն պաշգա, պիզիմ Օսմանը իլէ հիչ պիր մինասիպէթիմիզ եօգ տուր. եալնըզ Օսմանը Բասիշահլարընը բէյզամպէրիմիզէ խալիֆէ թանըրըզ։»

«Ամա իւ էճատտըմըզտան մէվրուս օլան միւլքիւ միւզտէ բահաթ օթուրուպ, մէմալիքիմիզին թէմամիյէթինի մուհաֆաղա իթմէքտէն պաշգա պիր զայլէմիզ եօղ իքէն, Ռուսիա, գուվէ վէ ճէսիմէ իլէ մէմալիքիմիզի պասաը, վէ պունա գանատթ իթմէյիպ, զապթընա տախի գալգըշըր։ Բէնանինտէն զայիֆ միլէթլէրէ Ռուսիանըն տայիմի պիր թէարրիւզ վէ թատալիւթտէ պուլունմասը, թէվարիտտէ եէնի պիր շէյ տէյիլ տիր։ Կէչէնքի Կրիմը սէֆէրինտէ տուէլը միւթէֆիդէ տա. քէրի իլէ պէրապէր, Ռուսիայա գարշը ճէնկ իթմէտիյիմիզ իչուն, պիզտէն շիւպհէ խէնէրը օլսուս, վէ պուկէրչէք տիր, լաքին բէիսլէրիմիզտէ սէպաթ վէ իթթիֆաք ֆաղիլէթլէրի պուլունմամասը միլէթիմիզէ պիր գապահաթ այրըմադ։ Ռուսիա պիզէրէ օլան թատրրուզ վէ թատատտուխունի տիւնեատան սէթր իթմէք իւզրէ, տիւնեայը եանի միւթէմէտտին Ի. ռոբայը տայիմա արոսթմադտա տրը տէյրէք քի, Ճէրքէսլէրէ օլան թատրրիւզիմ պաշգա պիր շէյ իչուն տէյիլ տիր, իլա շունուն իչուն քի, պունլար վահշի, թէրպիյէսիզ, վէ նիզամսըզ պիր միլէթ տիր, վէ քէնտի հալէրինէ պըրաղըրսա, ճիվարտա օլան Ռուսիա թէպասէրինին էմլաք վէ էմվալէրինի զոսպ վէ արաղիէրինի խարապ իտէրլէր։»

«Կէրէք շու իֆթիրալէրին եաման օլտուզունու, վէ կէրէք հալիմիզին իսլահը հագգընտա իսթիրհամ իչուն Ինկիլիթէրրայա կէմիշիզ։ Ռունտան քքի սէնէ ագաէմ նիզամը միլէթլէր արասընա կէչմէք իչուն, Ճէրքէսլէր վէ Ասպաղալար պիր նէվի միլէթ մէճլիսի թէշքիլ իթտիկլէր. քի. պիր միլէտն նուֆուսատան իպարէթ օլան պուքքի միլէթի շիմտի իտարէ իթմէքտէ տիր։ Վէ պու նիզամ մուճիպինճէ, մէմլէքէթիմիզտէ գայիտ թահթընա պիր հիւքիմէթ պուլունուգտան մատտա, էթրաֆըմըզտա օլան պունճա միլէթլէր, վէ թիճարէթ իչուն մէմլէքէթիմիզի կէլէնլէր հագգընտա տախի հիչ պիր նէվի ըէնճիտտ օլունմամագտա տրը։ Բէնանին պիր մէզ պիրիսի, պիր ախէրինէ զատ իթմիշ տախի օլտա, տէրագաղ թարզիյէսի վէրիլիպ, զատպ օլունան էմ վալ կէրի վէրիլիր, վէ էսհապը թէօհմէթ, գանուն մուճիպինճէ թէյտիպ օլունուր։ զատպ օլան մալ եէրինի. խաղինէտէն պէտէլ վէրիլիր, էնհասրը նօգտան օլան նիզամլար տախի պիր թէրաֆտան վաղ վէ իճրա օլունմագտա տրը։»

«Ռուսիա հիչ պիր նիզամ վէ հիչ պիր հիւսնիւ հալիմիզի չէքէմէյէրէք, էլինտէն կէլտիյի, վէ գուտրէթինին եէթտիյի մէրթէպէսի տէ մէնինէ տայ իթմէքտէ տիր։ պու ճիհէթլէ մէմալէքիմիզէ թէճավուզ իտէր, խանէլէրիմիզի, վէ խպատէթխանէլէրիմիզի ատէէշ վէրիր, մալիմիզի զատպ իտէր, էրքէքլէրիմիզի գաթլ իտէր, վէ գարըրըմըզը վէ չօճուգլարըմըզը եէսիր տրը։ էլ հասրը պիզէրի իսպատպ իթմէք իւզրէ թէճվիզ իթտիյի հէր նէվը իրքանէթ գալէմէ թարիֆ օլունամագ։ Մուխթարլարըմըզ, վէթանըմըզա օլան շու գասատն պիզէրի նէ տէրէճէյէ կէթիրէճէյինի բանա ֆէհմ իտէրէք, պու գան վէ գիմաղան էօ. նիւնիւ ալմադ իւզրէ, պագը լթէտա. պիրի մագուլէյէ տախի թէշէպպիւս իթտիրէր։ Ռուսիա իլէ պիր հիւսնիւ. սուլհ թարիգի պուլմադ իւզրէ, Թիֆլիսէ մուրատխանալար կէօնտէրմիշտիր։ արզու հալէրիմիզ Թիֆլիս վալիսնէ վէ իմքէրատթուրա տախի թագտիմ գելընտը, հիչ պիր սէօզիւմիզ տինէնմէտի, վէ Ռուսիա գելընճը հիչ պիր վագթթ գինինա կիրմէտի։ Համ. տա կիթտիքճէ զուլմու արթըպ, տա. վարլարըմըզը եատմա, վէ մէսքէն վէ մէսճիտլէրիմիզի իհրագա տախի գա. նատթ իթմէյիպ, պիզլէրի տաղլարտա ատճընգտան էօլտիւրմէք իւզրէ, օվա. լարտա էքինէրիմիզի տախի եագարը. լար։ վէ թարալարըմըզը զապթ իթ. տիլէր։ Նիհայէթ պիզլէրէ էօյլէ պիր պարպարլըգ կէօսթէրտիլէր քի, տիւն. եատա հիչ պիր ճէնկտէ կէօրիւլմէ. միշ տիր։ Պու հալէրտէն մէյէուս օ. լուպ, պէօյլէ պիր գանը տիւշմէնէ ճանսիբարանէ մուգամէմէթ գարար վէրտիք, վէ պունտան սէքիզ մահ ագտէմ պէօյիւք ճէնկլէրէ թութուշուպ, իքի թէրաֆտան եիրմի պէշ պինտէն զիատէ նուֆուս թէլէֆ օլ տու։ հիսապսըզ էմլաք խարապ օլ տու, վէ պիզլէր պիր թէրաֆտան տիւշմէնի գօվալայըպ, տիկէր թէրաֆ. տան մէմլէքէթիմիզէ նիզամ վէրմէյէ չալըշմադտա օլտուզմուզ հալտէ, Ռուսիա ճէպպար գուվվէթի իլէ վէ. թանըմըզը զապթ իթմէյէ գելամ իթ. միշ տիր։

«Պիթթէրաճ տատա օլունան Դա. բա-մէնիզտէ, հէր հանկը կէմիտէ պիր Ճէրքէս պուլուր իսէ. զապթ ի. մէպիրտիյի հալտէ զապթ իտէր, վէ պէօյլէ պէօյլէ նէ գարատա տաքին օ. լամագ խանէմիզ վար տրը, նէ տէ տէնիզտէն տէլտիթ պուլամագ պիր եօլտուզ։ Պիզէր էօլիւմիւ Ռուսիա բրպգէսինէ կիրմէյէ թէճվիզ իտէրիզ. հալտա տատա իւ էճատտըմըզը պունճա գան տէօքէրէք, պինէրքէ սէնէ մուհաֆաղա իթմիշ օլտուգլարը պիր վէթանը թէրք իտիպ, մուհաճիրէ. թէ տախի բաղը օլտուգ, ֆուգարա. լըզըմըզ պունա տա միւատատ իտէ. մէզ, վէ վագտա քէնտի այալ իւ էվ. լատլարըմըզը նատը ալալըմ գաչալըմ, պունճա ճէնկլէրտէն իւզէրիմիզտէ գալան տուլարը. էքսիզլէր, տա. գաթլարը վէ մէրիզլէրի նատը գաչ. բալըմ. պունլարըն նըսֆը էօլտարտա վէ տէնիզլէրտէ գելընլարգտան մատ. տա, Ճէրքէս իտտի տախի տիւնեա. տան մահվ օլտուրիր։

«Պէօյլէ պիր հալտէ քեռֆէֆէյի տուէլը մուտգղամայէ միւրատատթա մէճմուր օլուպ, իւմիտ իտէրիզ քի անլէրին մուտավէնէթի իլէ գանը տիւշ. մէնլէրիմիզէ պիր հուտուտա կէօսթէ. ռիլէպիլիր։ վէ պաշլըճա չէշմը ալդ. գաթլըմըզը շէ ֆգաթլիւ Ինկիլիզ գրա. լիչասընա, վէ Ինկիլիզ միլէթինէ չէ. վիրմէյէ մէճպուրուզ, օ միլէթէ քի տիւնեատտա սէրպէստ սթիյէթի հագգա. նէյէթի, վէ զուլմ ալթընտա օլան միլ. լէթլէրէ մուտավէնէթի իլէ ճիւ միլէտն. զիատէ մէշհուր տուր, վէ շու ֆու. գարա մէքանը օլան վէթանըմըզա տախի թէվէճճիհ մահատուտ վար տրը։ Մուտավէնէթինի նիազ իտիպ, մէմուլ իտէրիզ քի պու մուտավէնէ. թի պիզտէն տիրիզ իթմէ զանիզ։»

Ընդուհալին ալթ թէրաֆը Ճէրքէս նատը, նատուտ վէ վէթանընին մուհաֆազասընա մուտավէնէթ իչուն, Ճէրքէս վէ Ասպաղա միլէթլէրի թէրաֆընտան պու վէքիլլէրին նիազը տրը։

Պու տրզուհալա շու գլոսա ճէ. վապ վէրիլմիշ տիր։

Նէշրէրիը Խարիճէյ. 12 սեպտ. 1862.

Փիշիզատէլէր. (Եանի Հաճի Հայ. տին Հասան էֆէնտի. վէ Փիւսթան օղլու Իսմայիլ էֆէնտի. Ճէրքէս վէ Ասպաղա վէքիլլէրի.)

Խարիճէյէ նազարը Լ օրա Ճան Ռու. սէլ, պիզէրէ բուխատթ վէրմիշ տիր սիզլէրէ մաղիւմ իթմէյէ քի. գրալի. չա հազրէթլէրինէ արզ իթտիխինիզ Նիազնամէ, եանի Ճէրքէս հագգընտա Ռուսիա տէվլէթինին ըզհար իթ. տախի զուլմ վէ թատատտուխատթ պէյան. նամէսի, ազսաթտասուն 26 սընտա եէտ. լէրինէ վասլ օլմուշ տուր։

Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին վէրէճէյի ճէվապ պու տուր քի, քէնտիսինէ արզ օլունան պու մատտէյէ միւատ. խէլէ իտէմէյէճէք տիր։

Իմտի գալըրըմ սիզլէրէ,

Պայէթ էտնա վէ միւթի պէնտէլէրի

Լ. Համմոնդ։

Տէրսաադէթտէ ալըլաճագ «էրիյէ գոյէ իլանտա գէր։

Իշպու պին իքի եիւզ եէթմիշ տօ. գուզ սէնէսի, Ռամազանը շէրիֆ իպ. թիտասընտա, պա իրատէի Սէնիյէ Տէրսաադէթտէ ալըմասը մուգաբ. բար օլան սէրկիյէ գօնտագ էշեանընն տուբէթը ճէլբի հագգընտա թէրաֆը տէվլէթը Ալիսէտէն իճրա պուլրուլ. մագ թէտհիլատթէ վէ ասիրէյէ տայիր պէյաննամէ տիր։

Հէր էյալէթ վէ եա սանճագտան թէրթիպ վէ իրսալ գելընտագ էշեա. օլ էյալէթ վէ եա սանճագ ահալի. սինտէն պիր էմին վէ իշկիւ. զար տատմէ թէսլիմէն Տէրսաադէթէ իր. սալ գելընտագ, վէ պու մէմուրլէրէ թէրաֆը տէվլէթը Ալիսէտէն խարճ. բահ, վէ պուբատտա պուլունտագ. լարը միւատէթտէ եէվմէկ իմտա պուլրուլմագ տրը։

Իշպու սէրկի իչուն Տէրսաադէ. թէ կէօնտէրիլճէք էշեատէն, բէտմը կէօտրիւք վէ թէքէալիֆի տարէ ալըն. մայտագ, վէ պունլարըն մէսարիֆի նագլիյէլէրի տտախի, մահալլէրինտէ մալ սատտագլէրինտէն վէրիլճէք տիր։

Սէրկիտէ նէ գատար էշեա սա. թըլըր իսէ, ագճէսի էյալէթ վէ եա սանճագտան կէլճէք մէմուրէ թէօ. լիմէն, մարիֆէթը հիւբրիմէթ իլէ սահիպլէրինէ իմտա իթտիրիլճէքտիր։

Կէլէն էշեատէն պուբատտա սա. թըմայանլարը սահիպլէրի թէրա. ֆընտան թայէին օլունան պահալէրի, խազինէի ճէլիճէտէն իմտա պուլրու. լատագ, վէ պու ագճէլէր տախի էշ. եայը կէօթիւրճէք սատմէր վասէ. թատը իլէ, վէ քէզտրք մարիֆէթը հիւքիւմէթ իլէ սահիպլէրինէ կէօն. տէրիլճէք տիր։

Հէր մահալտէ հասը օլան էշեա իչինտէ, էմանէթ սուրէթիյլէ կէօն. տէրիլմէք թէքլիֆինէ տէյմէյէն ու. ֆագ թէֆէք շէյլեր, հիւբրիմէթ թէրաֆընտան սահատն ալընարագ, իրսալ գելընտագ տրը։

Տէրսաադէթտէ օրթագ վէ եա սատմէրի օլան թիւճճար, մալլէրի. նի տոզրուտան տոզրույա անլէրէ կէօնտէրմէքտէ մուխթար օլտագ. լար տրը։

Սէրկիտէ պուլունմագ իչուն, մալ. լէրինի պիզզատթ ալըպ կէթիւրմէք խսթէյէնլէր օլտուզու հալտէ, հագ. լարընտա ճանիպի հիւքիւմէթտէն թէհսիլատթը միւգթազկէ խֆա գը. լընտագ տրը։

Օէնատթընտա հէր քիմ ագրանը. նա ֆայիգ օլուր, վէ եախոտ եէնի. տէն պիր շէյ իճատ խտիրպ տէ, իճատ խլէտիսի շէյ թատհլին գելընուր խտէ, անլէր հագգընտա պէյնէլագրան, մուճիպի իֆթիխար օլտագ սուրէթ. տէ, միւքեաֆատթը սէնիկէ իճրա պույ. րուլտագ, վէ իշպու միւքեաֆատթ տախի, հէր նէվի էշեատէն աղնար էհլը վուգուֆ վէ զէնատատ սահիպլէ. տէրտէն պիր մէճլիսի խըպրէ թէշքիլ օլունարագ, պու մէճլիսին իֆատտէ վէ խիսարը իւզէրինէ սա. հիպլէրինէ կէօնտէրիլճէք տիր։

Իշթէ պու սէրկի, մէմալիքի Շա. հանէտէ եաբըլմագտա օլտուզու հալ. տէ, պիր վագըթտան պէրիս Ամանը պօլճա ունութուլան հէր նէվի էշ. եայը խադտա կէօսթէրիպ, ալըմ սա. թըմա էէնիտէն բէվճ վէրմէք իչուն. հէմ պիր պէօյիւք բաղար վէ հէմ տէ էշը զէնատատա զայէթ խայրըլը պիր իմմիհան մէյտանը օլտուզունատան, հէր քէսին ագբանընտան կէրու գալ. մտագ իչուն էօզէնիպ, վէ էրսէն կէլտիսի մէրթէպէ չալըշըպ, կէօնտէ. ռէճճէյի էշեանընն զայէթ թէմիզ վէ բատտու թալը օլմասընա սայ ու զայրէթ խլէմէսի լազըմ տրը։

Հէր ֆէս զէնկին օլտիկը մի։

Պու սէրմանէյի կէօրտիւքտէ, հէր քէս պու պէնտի աշքրը տրգգաթլա օգույաճագ տրը. զիրա քիմ տիր օ. քի, զէնկին օլմագ խոթէյմէզ. խոտի պէօ. լէ պիր պէնտտէ քի, հէր քէս զէն. կին օլուպ օլմայտաղընընն իլտիրը ալտագ տրը, պէօյլէ պիր պէնտտէ հէր քէսին քէք չօգ ալնայտաղը շէյ. լէր պուլունմագ կէրէք տիր։ Չալըշա. լըմ տայրէ միզին միւատտէսինէ կէօրէ պունլարը ալնաթմայա։

Հէր քէս զէնկին օլտիկը մի։ ա. զընը պիր սիմտալ, իրսա էօյլէ պիր տիւն. եա իչին քի, օրատա հէր քէս զէնկին օլմագ խոթէր, եախոտ վիլիսնլար սա. հիպի իլէ, աճ սուսուզ տիլէնճի եան. եանա կէզէր։ Հէր կիւն պիրպիրինէ բատթ գէլիր, վէ պիր պիրինէ չար. բար։ Նիչին պիրի միլիսնլար տահիպի տիր, վէ օ պիրի տիլէնճի։

Հիքմէթը էսրարը Էպպանիյէյէ ինատ հիչ պիր վագթթ վագըթ օլա. մայտագ իսէ տէ, տիւնեատտա էօյլէ հալէր տախի վար տրը քի պու էս. բար տայրէ տինտէն իտարընճատ պուլու. նուպ, հէր քէս տույտար վէ կէօրիւր, վէ պունլարըն պիրիսի տախի հէր քէսին զէնկին օլմայտաղը տրը, հաթտտա տիւնեա զէնկինտիպ օլտպի. լիր։ Ֆուգարատրզ օլտաղ, զէն. կինտիպ տէօնէպիր վէ ֆուգարատրզ տէօնէմէզ, եախոտ տահա տօղրու. սու, տիւնեատտա ինատընն հագգը ֆուգարալըգ տրը, վէ զէնկինլիք պաշգա պիր շէյ տէյիլ, իլա պիր զու. հուրատթ. ֆուգարալըգ ումումկէթ վէ զէնկինլիք իսթիհանատկէթ տիր։

Վագտտա թէէսսիֆ իտճէք հալ, աղլայտագ հալ, լաքին թագտիրի Ի. լահի պէօյլէ տիր։ Օէնկինլիք վէ ֆուգարալըգ, հիկմէթը մէճմուէի ինատանկէնին իքի ուճու տուր, վէ չիւնքի տիւնեատտա հիչ պիր շէյ եօգ տուր քի իքի ուճու եա իքի եիւզիւ օլմասընն, հիկմէթը մէճմուէի ինատանի. կտախի պէօյլէ տէր։ իքի ուճու օլմամագ միւմքինտիր տիր։ բըզ. զա գարշը գարանլըգ վար, պէկյաղա սիահ, սրճաղա սօսուգ, թամթլյա աճը, վէ նէ համէթ պիր պիր սայմագ, նիհայէթ զէնկինլիկտէ գարշըլըգ տա ֆուգարալըգ վար տրը։ Պու ճիւմլէ իլէ, պու իքի ուճուն պիրի պիրինէ եագընն վէ ուզագ սոյլարը տա օլուպ, պու տա պիր տրգգաթտա չայէտան տրը։ Մէսէլա, տիլէնճի, վէ էսկիճի իքիսի տախի ֆուգարա տրը, լաքին էսկիճի տիլէնճիյէ պագարագ զէնկին տիր։ էսկիճիյէ պագարագ տիւրկէր զէնկին տիր, տիւրկէրէ պագարագ, տիւք. քեանճը, տիւք քեանճըյա պագարագ պաղիրկեատն, պաղիրկեատտա պագարագ տարրաֆ, տարրաֆա պագարագ իրատ տահիպէրի, պունլարա պագարագ, հիւքմատրզար վէ պունատտ էսթէսի եօգ տուր։

Տիլէնճի իլէ հիւքմատր տախի հիկ. մէթը մէճմուէի ինատանկէնին իքի ուճու տուր, լաքին պունլարըն արա. տր քէք աչըգ տրը. պունլար պիրիպիրինտէն էն ուզագ օլան հիկմէթ տիր, լաքին տիլէնճի տիւք քեանճրատան օ գատատր ուզագ տէյիլ տիր, վէ տիւք. քեանճը տարրաֆատտ. վէ չիւնքի հէր սընըֆ քէնտի իւսթ եանընտաքի սը. նըֆա պագարագ, ֆուգարա տրը, վէ ալթ եանընտաքի սընըֆա պագարագ զէնկին տիր. պու հալտէ տահիհ ֆուգարա օ տուր քի. ալթ եանընտա պագաճագ պիր սընըֆը գալմագ, վէ տահիհ զէնկին օ տուր քի, իւսթ եա. նընտա պագաճագ պիր սընըֆը գալ. մագ, պունլարըն արա եէրինտէ օլան. լար նէ թէքմիլ զէնկին տիր, վէ նէ թէքմիլ ֆուգարա։ Մէսէլա սէնէտտէ պին քէսէ ագճէ մատրաֆա միւգթէ. տիր պիր քիմսէ, պու թէրաֆլարտտա էբէյի պիր զէնկին տատատ տայրը. վէ լաքին Օնարատտա սէնէտտէ իքի պին քէսէ ագճէ եալընը. ավ զաղարը. ընտա տարֆ իտէն լըրտարը վար տրը. պունլարա նազարէն ֆուգարա տրը։ իմտի տիւնեատտա հէր քէս զէնկին օ. լամագ, եախոտ օրմագ իսթէյէճէքսէ հանկը ճինս զէնկինտէն օլտագ, եա. խոտ հանկը ճինսինտէն օլուբտա գա. նատթ իտէճէք. պունա պիր հու. տուտա քէսմէտիքճէ պու մէսէլէյի հալ իտէմէյիզ։

Ամամ վար քի, այտա պէշ եիւզ զուրուշ իրատտամ օլտա, պաշգա պիր

Հէր ֆէս զէնկին օլտիկէ մի։

շէյ իսթէմէմ տէր, առամ տա վար քի այտա եիւզ պին զուրուշ իրատը իլէ սէֆալէթ իշինաէ տիր. Հանկիրը հագգը, հանկիրը գապահաթը. Նաղը քի սէտիք, պուն՝ա պիր հուտուտ քէսմէք ֆարզ ալը, վէ պու հուտուտ քէսէպիլմէք տախի, պաղը թահգիգաթա միւհթաճ տրը։

Իֆրաթ զէնկինլիքտէն սարֆը նաղը խաբէք, էյլէ թուլթալամ քի, պու կիւն տիւնեատա հէր քէսին նէյ ճէյի, կիչ ճէյի, վէ սաքին օրաճագ խանէսի վար տրը։ Ճիւմլէսի պիր բասէտ, պու պէօյլէ օրտուզու հալտէ, ինանըրմադ չէր, լաքին սահիհ տիր քի, էրթէսի կիւնիւ տիւնեա պաթար. Նիշին քի քիմսէնին քիմսէյէ իհթիաճը եօք տուր. սապահլային նէ էքմէքճի վար, նէ գատապ, նէ պագգալ, նէ գայրդը. նէ տիւրկէր, նէ աշճը, նէ այվաղ, պուն՝ալարին ճիւմլէսինին տէ, հէյէ ճէյի իշէ ճէյի կիչիճէյի վէ սաքին օրաճագ խանէսի վար տրը, նիշին չալըշմալար, իշթէ պէօյլէ քիմսէնին քիմսէյէ իհթիաճը գալմատրը կիւն տիւնեատէ մէմէք տիր։ Պունու պաշգա պիր էօրնէքլէ տահա թաֆսիլ իսթէրսէ։

Օն պին քէսելիք պիր առամ, էք էյի զէնկին պիր առամ սայլըք. Թուլթալամ քի պու կիւն հէր քէս օնար պին քէսէ տահիպի օլաս, ճիւմլէսի տէ զէնկին օլմալը եա, հայրը, հաթթա պունուն մուզտիրի զուրուշ իստէր. էրթէսի կիւն հէփսի տէ ադըգատան էզէպիլիր. Չինքի օն պին քէսէսի օրան տառամ չալըշմադ, վէ չալըշմատըգճա, նէ էքմէք բիշէր, նէ տէ գօյուն պօղազլանիր. տէմէք քի, ագճէ գազանճագլա տախի զէնկինլիք օլամադ։ Օյնկինլիքին տալ սէպպի ֆուգարալը տրը, վէ զէնկինլիր չօգ թաճիւպ խաճէքլէր իշիթմիրտէ չիր, քէնտի զէնկինլիքլէրինին սէպպի ֆուգարալար տրը, վէ ֆուգարա օլմատա քէնտիլէրի զէնկին օլամազլար, եա խատա տահա տօղուրտու, օ կիւն քի ֆուգարա եօք տուր, օ զէնկինլիր տիր ֆուգարա։

Իլէրի-ա՝ էվվէլ։

Իրայը գավայի նագիլէ։

(Նո՝-էր՝ 467 Մէմու�՝ պագիյէ։)

Իշ պու ֆայիզի էվլադը նագտիյէ, իսպիտայի զուրուրինտէ, ջիւնքիւ մէմալիքի մահրուսէ տէնալիսի օլ վագթա գատար. քեազլա ագճէ կէօրմէմիշ օլուգլարը ճիհէթ իլէ, իթիպար օլունմայարագ, եիւզտէ օթուզ գըրդ գատար նօգտանընա թէտաիւլ իթմիշ իսէտէ, խուզայինի Շահանէտէ այնը նագտ ագճէ կիպի գատուլ օլունմասը, վէ սէնէվի իբի թագսիրտէ իթատը մէշրութ օլան, եիւզտէ ալթը ֆայիզի տախի էվլատը մուայէնէսինտէ թէմամէն թէտիյէ գըլընմասը, ամմէյէ էմնիյէթ պախշ օլուտուզնատան, չօգ կէչմէքտիրլին գատվայիմի մէղբիւրէ խայը իթիպար պուլարագ, մէսքիւնտէթը մատէնիյէ իլէ պաշա պաշ ալընըպ վէրիլմէյէ պաշլանմիշ տրը։

Սալթանաթը սէնիյէնին օլ էնատէ պաղը մէսարիֆաթը ֆէվգուլատէսի վուգուրնէ մէպնի, ալթմըշ եէսի սէնէսի բէպիւլ էվվէլնատէ ֆայիզի եիրմիլիք, վէ միւթէագբատէն ծնուգ գայիտէ չըգարըլմըշ, վէ չօգ կէչմէքտիրլին պուն՝ալարին իշինատէ խայլըճա ատխթէ զուրուր իլէ տախինատէն, ալթը մահատա պիր քէրէ խաալնէտէ մուայէնէ վէ թէմէնիրնէ, վէ պիր սէնէ միրուրինատէ տախի շէբլ ու բէսիմլէրի թէպտիլնէ գատար վէրիլէրէք, ալթմըշ սէբիզ սէնէսի բէճէպինին եիրմի իքիսնատէ քէյֆիյէթ իլան գըլընմըշ տրը։

Պիր մըգատար քեազլա վէ միւրէք-քէպ սարֆըլը, մէպալիզի ճէսիմէ խաթիհտալ խաալնէրէ էտհէլ վէտալիլ սէրվէթ կէօրիւնէրէք, պիլախէրէ պու պատատ սուլ խթիմալ իհթիմալի, նէզրը էվլիայի ումուրատէ մէսթուր օլմատըգնատան, պունուն գատալ վուգուր խթիհտալը էտատը ինոիֆատի մագսէտիլէ, ալթմըշ սէբիզ սէնէսի ճէմաղիլ էվվէլնատէ էվատը նագտիյէնին թէտաավլուտէն ալընմատը զամնընատա, պիլ ճիւմլէ մէմուրէյն վէ թէպատատէն իանէի ումումիյէ նատիլէ, իւչ եիւզ պին քէսէ ադճէ թօվլանմատընա, վէ պունատան հէր մահ նէ մըգատար մէպալիզ թէճէմմի իտէր իսէ, օլ գատար քեազլարն իլլա վէ իմհատընա գատար վէրիլմիշ, վէ հաթատա ալթմըշ սէբիզ սէնէսի շապանընդն եիրմի ատգուրնատա, Օսպիտանէի ամիրէտէ ճէնէթմէքտէ ատուրթան Սպիտալ Մէճիտ Խան հաղրէթլէրիլէ, վիւքէլալը իւզրամ հաղրէթ օլատուգլարը հալտէ, օթուզ իւչ պին քէսելիք ֆայիզի էվլադը նագտիյէ իհրատ գըլընմըշ տրը։

Իանէի մէղբիւրէ հէման քեամիլէն թահսիլ գըլընմըշ իսէ տէ, օլ էնատէ զուրուր իսէն ումուրու զարուրիւի ատիրէյէ սարֆ օլունատատ, էվլադը նագտիյէնին թէմամէն գալարըլմատընա մուվաֆֆըգ օլունամըշ, վէ պաշգա պիր թէտատիր իմթիհանը թատավուր օլունատուզու սը բատատա, ալթմըշ ատուղ սէնէսի բէճէպինատ, պաղը միւթէպերան թիւճճար վէ սարրաֆանատէն միւրէք-քէպ օմատ իւզրէ, Ցէրատատէթատ պանդամ Օսմանի Նամըլէ պիր գօմբանիա թէշքիլ իսէրէք, կէրէք մէսրիւքատը մաղրուշէնին վէ կէրէք թէտավուրատ պուլունան ֆայիզի վէ ֆայիզիզ էվլադը նագտիյէնին օն պէշ սէնէ զարֆընատա բէֆի՝ վէ իզրայէսի շէրիթի մինատիպ իլէ թատիւա իսէ տէ. միւթատգը պէն Խուսրա մուհարէպէսինին զուհուրի մինատիպ թէիլէ պու տախի նէյթէճէսիզ գալմըշ տրը։

Սալթանաթը Սէնիյէ օլ վէճհ իլէ բէֆի՝ վէ իզրայէսի, ախար վէ իմալի օլան գավայիմի նագտիյէնին թէտավուրատն ալընմատընա տէսմէյէրէս օլմատըգատան պաշգա, մուհարէպէյի մէղբիւրէ մինատիպ թէիլէ ախ չար օլատուզու մէսարիֆի բիւլ իսէտէն նատէ, օրատուրու Հիւմայունէրէ մախատա օլմագ իւզրէ, պիր խայը ֆայիզի եիրմիշէր վէ օնար զուրուշ լուգ էվլադը նագտիյէ թատ՝ վէ սարֆընա մէճպուր օլմուշ, վէ պունէլ միատէհէ էվլադը մէղբիւրէ վէրիլէ մահատուպէն, էյալաթ մալ սանաբէլարընա գատուլ օլունարագ ադ վագթի զարֆընատա իսէտէ գըլընմըշ տրը։

Նէթիմ սէօրթ սէնէսի շապանընատա, ֆայիզի գայիմէլէրին էտհամը ճէտիրէյէ թէպտիլ, վէ ֆայիզիզէրին տախի մուգապիլինատէ մէսքիւքատի վէ էտիրատ քեազլիք էտհամը ճէտիրէ վէրիլէրէք, իբի սէնէ զարֆընատա իսէտատը խուսուսունա գատար վէրիլմիշ, վէ պու մագսէտին հուսուլի իշինն եէթմիշ պէշ սէնէսի մուհարէմինատ, օլ վագթի ումուրու խարիճէյէ նէզարէթի վէ հալա Սէտարէթը իւզրա մագամը ճէլիլինէ շէրէֆպախշա, ֆէրատէթլու տէվ լէթլու Ֆուատ բաշա հաղրէթլէրի մարիֆէթիյլէ, Լօնտրատա (Ցէնտիպալէր) գօմբանիյասընատան պէշ միլիոն լիրա խթիրատ գըլընմըշ տրը։

Իլէրի-ա՝ էվվէլ։

Լնդարէ Լրմէնի Գոմիտէլէրի Մէրիատատը ֆաշէլէրիլէ- սէմահէրիլէ- Շիշմանեան Լնդան Կլէտ՝ Վերատոյթատէն վէֆրը վէ Բէրճէ-մէի տահվալը։

Լկէր Լնդարէ Լրմէնի Գոմիտէլէրի Իշիւն ումումէն եատ իւ մաթէմ զարդ օլաճագ պիր կիւն վար իսի իսէ, օ շիւպհէսիզ Օգոստոսուն 26 ընճը կիւնիւ՝ իսի։ Չիւնքի օնէկվմը էսէֆէնկիլատ Միլէթիմիզ քեմի սէվկիւրիւ Փէտէրինի վէ սէպպը էհտատընը զայպ իթմիշ իսի։ Պու ֆավիլէթլիւ զամանը էօրիւմիւ իլէ ճէմաաթ քէնտի սէվկիւրիւ Չօպանընը, վէ Բահանայլար քէնտի ազիզ բէխտերինի վէ ատթալէրինի, ֆագըրլար քէնտի մուհիպպ դայրճըլարընը, վէ պէօյիւքլէր քէնտի եարարմճըլարընը վէ գուվվէթինի զայպ իթմիշ օլտուլար։ Վէ պու քէտէր եարընը Լնդարէ ահալիսինէ մախսուս օմայուպ, ճէման միլէթիմիզ, վէ միլէթը սայրբ տտիբ տահի անա հիսսէտատ օլտուլար. չիւնքի միւթէվէֆայը մումայիլէյհին սըֆաթը մէմուուհէլէրինէ ա. կեահ օլանլէրին ճիւմլէսի շահատէթ խաէրլէր քի, միւշարալէյհ նատիր իւ զուհուր վէ պի միսալ էմսալ զամլէրատէն պիրի իսի։

Միւթէվէֆայը մումայիլէյհ 1790 սէնէսի տիւնեատա կէլիպ, բուհանի թարիգ թէշէպպիս ա իթմէսինի 1805 սէնէսինատ Խոմա Փրօֆեսսատա մէքթէպինէ կիրմիշ, վէ օրատատ սէքիզ սէնէ իգամէթ խաէրէք քէնտի արզուիթմիյի թարիգին իճրատընա միւգթադի օլան իմ ու մուլումատի վէ ատ. յըր հիյլէթլէրի էլէ կէթիրուպ, վէ քահանայ ճեռնադբուել օլուպ 1815 սէնէսի վէթանը օրան Սթամպոլ չէհրինէ ավէթ իթմիշ տիր։ Բահանայլըքնը իյք սէնէլէրինատ Լյահանի իրզամէթլէրէ զայէթլի խահիշքատ օլտուլ էճիլսէն, ճանլարին սէլամէթինէ վար օլան գուվվէթի իլէ չալըշմատատ ատա տուր վէ բահաթ պիրմէդ իսի։ Պատէհու 1828 տէ Լատաէյա մէնֆի օլան քահանալարին ատրբընատա օլուպ, իբի սէնէ օրատատ քէնտի ատրբեարլըղը, Լյահանի միւրատարընա թէպիմիէթի, վէ զայրէթլիլիի իլէ ճէմիսինէ պիր սահիհ իսպէթ օլմուշ տուր։ Սէնֆիլիքտէն ավէթինէ օմինատիպէթ իլէ Լնդարէ ճանիպինէ ուզրայուպ իրի սէնէ մրգատրը օրաճբգատա իգամէթ իթմիշ. վէ հէր եէրատ իսպրաղ իթատի չալըշմանըղը վէ զայրէթլիլիի օրատատ տահի էլատէն պրբագմայրպ, տինատարլարը բուհանի էյլիսինէ կէճէ կիւնատիւղ տայ ու իգատատ իթմէքտէ օլմուշ տուր։ Լնատէն Սթամպօլա ավէ տէթ իթմիքտէ նագէլ օլունատաղ օ. նատն Լնդարէյէ օլան մուհատպէթի, շէօյլէ քի քէնտի եիւբէյինին ատբգլը. ղը Լնդարէտէքի միւշատատ իթատի ֆագըրլարին հալինի տուրա քէնտինէ ունութատուրմայրպ, տահմա պէօյիւքլէրին էօնիւնատ անլէր իշին շիֆատաճը օլմուշ։ Վէ Յիսուսատն խաթրը իշին տիլէնմէյի տահի քէնտինէտ ատ գալմըշ տրը։

Օն սէնէ միւտէթի Սթանպօլտա հէր կէօճէ եկէզեցական խըզմէթլէրատ չալըշմագտա միւտավէմէթ խահիպ, հնճամ 1850 սէնէսի Խոմա Սուբբ Էթտու, Սատամոլ Նախագահական թեմինին բուհանի ֆայիտէսի իշին տը. թը Լպիսկոպոսական թեմիկբ թեվլի օլատնատընա հիմմէթ իթատիսինատ։ միւթէվէֆայը միւմայիլէյհ տահի Լնդարէ թեմինէ Լպիսկոպոս ճեռնադբել օլմուշ տուր։ Օլ վագթի քէնտիտատ հէր ան միւշահէտէ օլատնան խահիշ վէ զայրէթ պու եէնի մէնտի իլէ պիր գաթ տահա թարագգը պուլուպ, քէնտի նէզարէթինէ իհտալէ օլատնմուշ օլան սիւրիւնիւն հէր կէօնէ էյլիսինէ, վէ պաշլըճա ապիզ քիլսէնին վաղ իթատի տօղուրլուգ ալար վէ գանուն նարին թէտամէն հըֆզ իւ իճրատը իլէ, տատ Խրիստոսյան ֆաղլէթլէրինին քէնտի ճէմաաթընատա թէտալիէշիպ. թէզայեիւա պուլմատընա էզ ճան իւ տիլ թէշէպպիս իթատի։ Վէ Ամուլատ սէրվէրինին տայրը քիսսէլէր ըհտիլէրինէ վէրատի նատ սիհատը տատա խաթրընատան ջգարմայրպ, պիդզաթ քէնտիտի հէր տիւրլու ֆաղիլէթէ վէ զահիտլէկ պիր տիրի էօրնէք օլմաղը, քէնտի եիւճէ մէսնէտինին էն պաշը շարթընը ատատ իթմիշ իսի։ Վէ քէնտի նէզարէթինէ թէալիմ օլան ճանլարընը ֆայիտէսինէ կէլտիքատ, ատա պիր զահմէթ քէնտիտէսինէ պէօյիւք կէօրիւնմէզ իսի. շէօյլէ քի շու ատն սէնէլէրատ սինին վէ սրդ սրդ քէնտիտի պիհտուզուր իսէն իլլէթին զարարը քէնտի եիւբէյինին խահիշլինի եէնէմէտի։

Պայպ օլմուշ գրատատ խէբրտի օ սաաթը քի ճէմաաթընը մէնֆատաթընատ սարֆ օլունմաղ ըսը։ Վէ իշթէ պու եօրումմագ պիրմէդ զայրէթին սէմէրէսի տիրրէր, Լնդարէ չէհրինատ եկեզեցական ջամուգըրը իշիւն քիւշատ իթմիշ օլտուզու պիր ուրու մէքթէպ վէ անլէրին եաղ մէվսիմինատ տաքին օրմալարը իշին շէհրին խարիճինատ միւճէտատէն պինա իթատի պիր ճէսիմ վանը։ Վէզա գըղ ջամուգըրը իշին ինշա իթատի տիկէր պիր մէքթէպ, վէ անլէրին բուհանի վէ ճիւմանի թէրպիյէլէրինէ նէզարէթ իթմէք իշիւն Սթամպօլտա իհտատ օլունան Խարատ Յղուրթիւն թարիգատընա իլավէթէն իհտատ իթատի պիր Սայրատպէտ թարիգատը։ Վէ պունլարին ճէմիսին իսատէսի իշիւն թատհսիս իթատի քիւլլիւ իրատատը։ Իշթէ պունդարին ճիւմլէսի եազընը միւթէվէֆայը մումայիլէյհին իհտատ քէրատէսի օլուպ, անին շանընը էպէսի իսէ ճէք տիրլէր. վէ օնուն զայրէթինին պիրէր զայիլ օլմայատագ էսէրլէրի օլատագ տրրլար։

Ֆագաթ պուրատգգտա սիւբիւթ պիթրնատա կէչէմէյիզ օնուն սիւնեէվի չէրլէր հագգընատա օլան պիգայալըղընը վէ հատէթսիզ խինի, չիւնքի պունտա ճէսիմ մասլահաթլար իճրատ իթատի արատատ, վէ պէօյէ պիր եիւճէ մէնֆատէ պուլունարագ, թէքմիլէն Լռաբեսկան պիր ֆագըրլըգ իշինատ էօմր սիւրէր իսի, գատա բուպտ, վէ պայաղը նագֆագատա գանատաթ իսէրէք։ Լնճամինատ էօմրիւնատ պու գատար ճէմաաթընն էյլիյինէ չալըշմըշ օլուպ, իսմէտի քի էօրտիւնատ տախի ճէմաաթընատ քէնտի մուհապէթինին պիր էսէրինի պրբագսըն։ Վէ իշթէ պու քէնտի վասիյէթնամէսի տիր, քի քէնտի էվլատարընատ ալ թէսեէլլի սէյիլ տիր։ Իշթէ պունդա զահմէթին վէ պունէվի ֆաղիլէթլէ տօլու պիր էօմրիւն իւճրէթին գատուլ իթմէյէ կիմսէ Լյահանն մէրհամէթինատէն, օգոստոս 26 բազար կիւն սաաթ 3 գատարընատ Ս. Գիլիսէնին խորհուրդընը վէ եարարմճարընը քէմալը խահիշ վէ ջերմեատանդըգ իլէ գատուլ իթմիշ օլուպ, վէ ճէնազէսի ումումի եատ վէ մաթէմ արատընատ մէսնէթինէ մրթատրդ պինէթլէ ճէմիի բուհանի վէ ճիսմանի միւթէպերատնէն ռիֆգատաթը իլէ գալարընընդ։ Լատուատաճին Լթոռանիատ քիլիսէյէ վաղ օլունատ վէ Լատ խորատնէն էօնիւնատ սէֆն օլունատ։

Վէ պիր գաչ կիւն սօնրա բահմէթ տուտարարը օգուտնուպ, խիթատմինատ ձայնատար Գատարագ վէ պաշատն տախի օրատ։ Պունդա քէտէր վէ մաթէմ արատընատ կէրէք ճէմատաթընը, վէ կէրէք խանէատանընը թէսէլլի խատճէք պիր շէյ վար իսէ, շուտուբ քի պու տիւնեատատ պէօյէ էյլիքտար պիր զաթ, շիւպհէսիզ Լյահ Լպիմիւշանընն եանընատատ քէնտի շիֆատաթի իլէ տատա զիատէսինի խատճէք տիր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍ

Լրզուտատ միւթէմէքքին Լրմէնի Գոմիտէքքի միլէթի թիւճճարանը միւթէպերանընատան հօճա Լլեքսանզրատ Կրիգոր վէ Կորատպէտ էֆէնտիկէր, պու տէֆա սալթանաթը սէնիյէ տէրքեար օլան սատագաթը մէմուտէ, վէ մէսլէք վէ հարէքէթլէրինատ մէշհուտ օլան տիրատէթը ֆայիգ վիճտուհյէ ատթաֆէթը սէնիյէ շայեան վէ սէզա պույրուլուպ, պէնեէ ագրան վէ էմտալ թէրֆիի գատար իլէ թալթիֆլէրի, շանը ատատլէթնըշանը միլքբէրլէրիտէն պուլունմաղ իլէ, մումայիլէյհիմ էֆէնտիլէրի մուտտարէն տէրկեատը Լլի գաբուճու պաշըլըղը թէվճիհ գըլընարագ, մաղհարը նէվանշի Լլի պույրուլմուշտար տրը. վէ պու մագուլէ խանէատանզատէրին պէօյէ տէվլէթճէ թալթիֆլէրի միլէթճէ ատխի մուճիսի ֆատիր իւ իսպիհատ օլատուզուն, թէհմիւնէն վէ թէպէր-

բիւքէն թէդեւինի սահիֆէէ սուսուբ գըլընմիշ ալը։

Կարիպալտի հէր նէ գատար աֆիլը ումմէ մի իլէ աֆվ օլունմուշ իսկ տէ, մումայիլէյհ զամէն քէնարխինի գաւ պահաթը ապմատրգընման, պու աֆ վա գարչը բրօթէսթօ իմիմիշ ալը։

Կարիպալտինին պու հարէքէթի իմալնա հիւբիւմէթի հագգընատ միւշքիլաթ հասրլ իտէր օլուսուզունան, Վիգթօր Էմմանուէլ գրալ քէնարի իտամէթը սէնէթի իլէ պիր մէկ թիւպ եարպաղ, պու աֆիլը գասրլ իմիմէսինի Կարիպալտիյէ պէյան իմիմիշ ալը։

Լօնդրատա Կարիպալտի թէրաֆտարլարը իլէ Բօմա թէրաֆտարլարը օլան Իրլանտէզլիրին խուսուսէթի կիւն պէ կիւն թէզայնիւա պուլմագտա ալը։ Պու խուսուսէթ անհալտէն ասքէրի տաքի սիրպէթ իտիւպ, կէչէն հաֆթա Ինկիլիզ ասքէրի իլէ Իրլանտալը ասքէրի արիպերի իլէ չամբըշ մընշալ էվ իտալը զայաթ օլմուշ սուր աէնիր։

Ինկիլիզ զայէթալէրինին պիր թագըմը, Կարիպալտի Իզիւն պու գատար շամանֆա օլմասընը թէձիլիզ իմէզէր, էվ պիր թագըմը տաքի պուլունաւն մուզայիրի Իրլանտալըլարն միւսիթահագ օլաուգլարը ձէզայէր վէրիլմէտի, բօյնա խաֆիֆ թութատու իլի օնուն իզիւն եիւզ տալբլար տէրլէր։

— Ինկիլիզ գրալիչասընդան խոֆիֆա խէձէք հարատախի, բէտամի պիր իլան իլէ եարանա չըգարըլմըշ ալը։ Նապալ.էի մընլիմ տիւր թամամինիմիզ տաքի պէօյէ խոֆ։

— Ինկիլիզ էլչիսի Սըր Հէնրի Պուլվըր պու հաֆթա Էսքիթանէյէ կէլէճէք իքէն, Վիկէնտա ճանիպինէ ապմէթ իսթիւպ օն կիւն գատար օլատա արամ իսէճէքմիշ։

Փարիս. 16. Հոկտեմբեր։ Աշուսթուէլ խարիճյէ նէզարէթինատէն ինֆիսալ խիւպ, եէրինէ խարիճյէ նազարը էսպաղ Տրիւէն ալը։ Իւի նազարը թային օլունմուշ տուր։

Պու ինֆիսալըն Իթալիա մէսէլէսինատէն տօլայը օլատուզունա պիր շիւպհէ եօք տուր։

— Իրէնա Նապոլէօն վէ զէվճէսի Բրէնոէս Պլօթիրա, խայլաճա վագբթ Իթալիատա արամ իթալքատէն սօղրա շիմալ Պօրսիգա թէրաֆընա կէչմիշ էր պիր։

— Ճանիպի հիւքիւմէթը Օսմանիյէտէն նէշը օլունան պիր բէամի իլանա նազարէն, պունատան պէօյէ արթըք գօնտօլատ չըգարըմայրը, հաթատա չըգմըշ օլատարալըն տաքի ի թիսապատան տիւշմէմէսինէ սայ օլունաճագմը։

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Ամէրիգայէ խանէլեր իւէ, էնֆիլիէ, Գալոթապա գելուա գոմ Գոմիրօ Վասէքոզը իւէ տիւգրա յիրէ ֆիրուրի օրնանճագ օյմաշ իւէ իւտ գուրուզը։

Պէյրութ հիւսէ։

Պէյրութա, Բանկալաէ նամ մահալլէ, 39 նումէրօտա, եէսի օտա վէ իլի սուֆա վէ մանթ. պանա վէ քէօմիր վէ օտաէն վազը իշիւն պիր գաշ մահկէն վէ սարնէճ վէ գույու վէ պիր մըգտար պաղչէյի շամի քէսիլիր պիր պաղ խանէ։

Խանէի մէզգուրատան սրպասընատ Քէհէնա սա. գոպզնատ վէ 34 նումէրօտա, սէօրմ օտա վէ սէօրմ հայվան ալը պիր ախը։ վէ սիկեր ինէկ սիրը վէ արատալգ վէ արմա սատան գօյմայա պիր գաշ անարը շամի սիշաղ խանէ։

Իշգու իլի խանէնին պուդէսինի պէրատէր ար. սալը Թախմինա սէրիլ եիւղ սրընատան իտա. ընմ սիր։

Խէնանի հիւսէ։

Գէնդ օղատան էսբամ սատամ իշէրի, վէ Գոսա— գուլաղ նամ մէվգինին ճիվարընատա, Տէրէսէի ընֆիլիի իլէ, սէօրմ օտա վէ պիր սուֆա վէ մանթ պանա վէ համնամ վէ սիրը վէ պիր մըգտար պաղչէյի շամիլ օղան վէ սէրատնինատ ալա մանի ճա. ըիսի, վէ Պօղազ իշինէ վէ Գոսա սէնիդի նէզա. ընմի պուլատան սիշաղ պիր պաղ խանէ։

Զինֆիլիի մէզգուր, իլի սիրը վէ միսթէատ. սիա անդաղ վէ պիր գաղազընանի վէ իշ եիւղ սէնիմ սանանիկը թարզը շամիլ օղաղ, սէ. բատնինատ իլի բէհա կաղ, վէ պիր սիրիս քէշի, վէ եիրմի բէհա գարա ղըզը հայվանատը մէվճուտ սաբ, վէ իճաղ իտէր իտէ սէկիրմէն շէմիրմէսի իլի սու մէնարը վար ալը, վէ սէրա իս շիքիսաբ ի. շիւն սէրատնինատ էնմի վատուշ վէ թարար պու. լատնը։

Կաղատ մանհարրէր խանէլէր իլէ, շինֆիլին մէսէնկարիպ էյնիս լա, օյան թիշրինի կէմիլի բու. մինին պիրինճի բաղար էրմէսի գիւնիս էջլի վաղ. թը։ Խտամ սաբ խանընատա պիրինճի, վէ անանէն պիր հաֆթա սաղրա նանի մանը մէզգար բաշն սէրիկինճի կիւնիս էնինի խանը մէզգուրատ կէլինճի։ վէ մանը մէզգուրատն օն պէշինճի բաղար էրմէսի կիւնիս էնինի խանը մէրգուրատ սանն մէզատ օղարագ ի. շինճիս միզգիսէսի իճրա օղատնամագ։ վէ հէր քիմին իւզէրինատ թագարիրը խաէր խսէ։ պիր բատանատ պիր վէճը ըէշէն իմա իսէրէք։ վէ գատատրա տաքի սէրիլ կիւն զարիֆնատա մէզրիր շինճիք վէ խանէլէրին իճրատի ֆէրագ վէ իրիի. գարնէլ պէրատէր։ Իմէտէն գէրընճագ ալը։

Պաշատան զիրատ մանիսատի խմէտէնէրին։ Դալաթատա Մէսարէսի օղաղնատա։ 15 ինճի նու. մէրօտա պուլունան մանմայիկ միսիս Գասթրօյա մի բաճատի իմէսի թաղամ կէլճէք ալը։ 3

Դ Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

ԿԱՄ

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ

Յօրինեաց Ա. Մ. Վ. Գարագաշեան.

Ա. Մ. Վ. Գարագաշեան, Քերականութիւնս պիւթիւն պիւթիւնէ եէնի պիր ուսուլ, գօյայ պիր թարիզ վէրմիշ օլասուզու թէճէսսիւս պիղի իսքեատի իմաի, վէ զանն խէրիվ. քի, մուհասէհատթը իլք պագրըստա կէօսէ վարատաճագ ուէրէճէ ուսիր, վէ պու քերականութիւնն եէնի ուսուլուն պիրինճի քերականութիւնու սայրլըգ, պու եէնի ուսուլ տաքի մութլագա էսկիյի իպտալ խուէճէք ալը։

Սաթըլը Էսքիթանէէնին Քիթապճըլարընատա. Քիմ 8 զուրուշ։

Բօղիչամը էանանֆընատան Տէրսա. ատէթատէ Պալթաճը խանընատա մուգիմ Պարսամ օղլու Խոճա Մանիք վէ Գայսէրմատէ վագի Վէզիր խանընատա մուգիմ Հէրիքի Ադ սէրայը օղլու Խոճա Գէորգ, պու ատֆա Տէրսատէթատէ պուլունարադ իսՀարը իֆ. լաս իմիմիշ օլասուգլարընատան, մէծլի. սի Թիճարէթ Թարաֆընատան պիղիմ. Թիխադ Ֆուժ Գօմիսէրլէրի պուլունան Աբդիմման էֆէնատի իլէ բէամէն սինատիքլէրի օլան Խոճա Սէրսիսէ Ադ նատուսը Թարաֆընատան իլան վէ պէյան օլունէնք. քի մէսաուսնատ մէրգուսման հագգընատ իմա օլունմագ իլան մէրգուսմանն զիմմէ թէլէրինատէն հէր քիմին ալոճագլի վար իսէ մանթըսպէրինին միւ ֆրէտատի ատ ֆամիլիլէրինի պիղգամատ քէնարլէրի վէ էսիսատ մուրատխատա վէքիլէրի վասէթատը իլէ կէօնատրիկոպ Տէրսատէթատէ պուլունան ատահալը մանթըսպատի իշղուսիան Թարիխնատէն եիրմի պիր կիւնէ գատար։ վէ ատիր ատաշատատ պուլունան ապմէրը պիր կիւն զարֆընատա հուլուլ իտատճէք քէնշէմատի կիւնէրի վէ հանիք քէնշէմատի կիւնէրի գօ. ըընատա կէլիր իսէ, ատարահլարը ատատի իշչանէն պէշէ գատար Պալթատատա Սատէճը խանընատա օն իքի նատ. մէրօ իլէ մուրատգամ օտատատ մուգիմ մէրգուսմ Ալնատուրատատա պիմիմ. թագատիմ գագատիմէ Մուսաշրէթ իլէ. մէրէրի վէ պատէհատ իշղուսատ պին իքի եիւզ եէթմիշ սօղուգ սէնէսի շէնդը ճէմագլի տիրբրին եիրմի սէքիս դինճի կիւնիս քէսաֆիֆէ ատահալը մանթըսպատի Թիմարէթխանէի տամրիկ ճէմի զանֆիր պուլունմագլի։ վէ ատահալը մանթըսպատէն մուզայիրի հարաքէթ իլէ կէլմէյէն օլաբ իսէ իֆլասանը մէրգուսման հագգընատ իմրա օլունատաճագ իրատին ա. լէյհինատ պուլունանլէրին մուսաիսրէն մուխանիֆէթ վէ իմիրգարլէրի գարսուլէ շայեան օրմայատաճագլի հէր քէսին մանլիմէրի օրմագ իշիւն իրանը քէսֆիսէթ օլունմուշ տուր։

Իմզա

Յիւժ գօմիսէր Աօրթման։

١٢٧٩ Բէամէն սիսամիք

Էմպիլ ախրը ՀՓ Ս. Աշնատուրեան։

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵՒԱՆ

Մուգատատմա Հասուէնատան Նախագահ Ամատ Գէրատայծատ հարգէլէրինին Ոէֆնա Գէորգեան ան սէնէտէն պէրիս հօճայագ վէ չօճատ գլաբատնագը. լագ էսէն, Պէնատրգանատան ՀՀ. գարատ. պու ատֆա Դարատատ հարգէլէրինին բատխատը վէ մատալա. մանը իլէ, եէնի պիր մէքթէպ աշրը օղուս. զունատան, ճիամիլի մանիմ օրմագ իստէր իրան օ. լանատ։ վէ պու մէքթէպատ եօրգնիկէճէք փատան. լըգը։ իրմիէր վէ էվատա սահիպէրինէ օրատագ գօ. լարագտը, վէ չօճատ գրատա օրատագ Գիպտատէրի ի. ղեան։ վէ մէքթէպին ատաբը գանատրարը։ վատատ. գիլ մէկթէպ իշիւն թագ օրատնատաշ իլանատ. սանատէն գրագի օրատնատրիճէք պիր։

Պէյօղլու Շէյլի սօղաղը Ն՝. 22 1

ՍԿՄանքի Մուճթէմէմպը Ամէրիգատա

Նիւ Եօրգատ Թատրպ

ԲԱԹԷՐՍՕԿՈՒՆ

Սուհուֆ վէ հատրպէէրի։

Սիմիր զայիֆլէնիք, մատէ զայիֆլէնիք, վիճատէ գուվվէթի ատ հատրպ մէկատար պիր մուալիճէ։

Լօնտրանդան Լանտէթ նամ զազէթատը, 1858 Աղուստատ 21ատ։ էվ Ֆրանսանդան Խատթատանէէրը Ղազէթատը, պու մուալիճէնին մատէ աղրըլարքը իշլմէսէրզրը։ մատէ էքշէկնէնի, ատրը հատմ, էվ Կատթրիմ էվ Կատմրանճի թատրը օրատնան ատրը մատէ իլէմէէրինի ըէք աղ վագըմատա էյի խէր օլ ատ զուրնա շանֆատէթ խուէրրէր։

Հէր լատանատան թատրիֆնատէտի վար ատր։ Ատրմ ատհիպի։ Լիօնատ Միւսիս Ֆրատր օրատուզունան։ պուէնատն իմրատը մատրատ օրատնամագ։

Ֆիս. Հատպէէրը 2 Ֆրանգ։ Սուհուֆ 4 Ֆր։ Բարիսատ Սէդ Մարտէն ատգատրընատ։ նումէրօ 2.6։

ԱՍԻԹԱՆԵՏԻ

ՏԵՂԱԱ ՍԱՒՏԱ հէգատանէսինատ։ Պէօրք ատթրշ Ը ՄԵՑՑՐԻՏԻ։

Գատրթա։ 24

Ամէրիգան ատպատարը Թիւրքիա պէ Թիւրքիա, էն ուճուզու էլլի պէշ զուրուշա ատթըրը Գալաթատա Ամէրիգան մաղազասընատ Իշմէր ատ. գաղը Ն՝ 17 4

ԱՐ ԲԷԴԼ ՔԷ ԲԱՒԼԸ Սէրնո պուլուր Էաղը

Բարիսատ Օթիմ նամ թատիրին վէ Շէվրէք նամ էմգատքրին թէրթիպ իմիսքրէրի պուլուր հատրարը ճիմիճէն միւրատճան ատր։ պունլարատա նէ պուլուր գօրուսու վար նէ ատսիր ֆիճատ պիր չէնի։

Սաթըլը Պէյօղլուսատ Տէրսատատ էճզատանէսինատ, վէ Գալաթատատ Ի. Սէֆիրէսի մաղազասընատ։ 16

ՊԱՀ ՍԱՉԼԱՐԸՆԱ ԳՈՒՎՎԷԹ

ՎԷՐԻՃԷՐ ՍՈՒ

Պու սու զայէթ ֆայիտէլի, վէ ատ զարմանը սաչլարը գարարարպ, քի օրէ. բինի գուվվէթէ ատպ ատ օրիս ըմքատէն ան խատր, վէ ատ օրիս ուէն սաչլարին եէրինէ։ Եէնիատէն վէ թէմիզ սաչ կէթիրատրատէն օղլատ։ ատիկրէրինատ ատատի փարրագլագ վէրպագ էսկի հալինէ։ կէթիրիր։

Սաթըլը Գալաթատատ Իշմէր ատ. գաղը Ն՝ 17 Ս. Ս. Աշնատան մա. զազասընատ։ 8

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ

ՄԷՆԿՏԱՑ

Աղէքսան Սատֆան ազանին, Ֆը. բանարգճատան Իրմէնիճէ աշխարհա. բար լատանընա թէրճիմէ իմիսքի իշ պու. քիթատ, քի թէրպէէ, վէ ճէմի զէնատաթբար վէ իրմէր իւ գէրինէ պահ. խատր, վէ չօճուգլար իշիւն զայէթ ֆայիտէլիս վէ էղլէմ ատր, պու ատ. ֆա Հայգազանատան նամ բինէրատ թէ. բատֆընատան իբինճի ատ ֆա օրարագ թատ իմիսքիպ, հէր Իրմէնի քիւ թատգընընատա պէշ զուրուշա սա. թրմատատ ալը։

1862 Հոկտեմբեր 1	Բոկ Հոկ 1	Ս.ալը 2	Զիշմ. 3	Փիշմ 4	Ճատատա 5	Ճ.էր 6
	Գ.Բ.	Գ.Բ.	Գ.Բ.	Բ.	Գաղրուշ	Գ.Բ.
Լօնտրա 3 ամ	109 3/4	109 1/4	109 1/2			
Փրանգ "	23	23 7	23 10	110		
Մարսիլիա "						
Ամսթրտամ "						
Վիէննա "						
Թրիէսթէ "						
Լիսբոնա "						
Հէնուա Լիր "						
Օսէտատա 3 կիւն						
ՄԷՏԱԼԼԻՔՆԵՐ						
Ոսկեհատակ Լիրա	102 20	102	102 20	102 20	102 —101 20	101 20
Նիմիլիք կիւմիւշ						
Միւճիտի	54 30	54	55 30	54	54 — 54	54 20
Ն սէ" թէրթիպ" Փայ"ալ	35	35	34 20	35	35 — 35	35
Գօնսոլատ	43	42	41 30	43 10	43 20— 42 30	43 20
" Հէսատ	43	42	41 30	43 10	43 20— 42 30	43 20
Թէրթիպատը բատրա	42 15	41 35	40 30	41 36	42 18 — 41 32	42 15
Հէսիր						
Ինկիլիզ Միատը						
20 Ֆրանգ						
3 " կիւմիւշ						
Ամերիկա						
Լարպոն						
Իրմիզ չարպլը						

ԶԱԽԻՐԻ 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

	Գ.բ.ուշ		Գ.բ.ուշ
Թարգան Ամատատա		Լամպէ դէլլէնա	
Լամպէ	27—28	Վարնա "	
Լարատ		Գուրրազ "	
Լուանի Գալլէդ		Գալլէդ "	
Գուրրազ	22—23	Գօգ օրօղ Գալատ	
Ազօֆ դէլլէնա		" Խարպէկ	
Խարպէկ "	15—18	Ամրիա	91/210

Գալատատ մէկրիւբ զախիրէկատէն 83.000 քիլէ մէլճուատ պուլունուբ։

ԷՄԹԱՀՅԻ ԵՃՆԷԳԻՑԻ 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԻԼԼԷ ՎԷ ԹՕՋ ՇԻՐԻՐԻ

Ինկիլիզ ժրիմա 6-10 լիպրա		Գանթար	Լիրա	
Լիվերբուլ	10 "		Սէֆիրկէ	
Օրանատ մէհպուլ 6-10 "			"	
Ամերիկա	8 "		"	2—80
Ֆրանսէզ մուշմուլա	10 "		"	3—
Ինկիլիզ	թնօզ		"	2—30
Օսմանատ էքսթրա	"		"	24
" պիրինճի	"		"	2—505
" իքինճի	"		"	2—40
" իւշիւնճի	"		"	2—58
Ֆրանսէզ			"	2—58
Տէսմէր Ինկիլիզ չէշիտ լամա ուէօրմ քէօշէ			Գուրուշ	
" եուվարագ			"	
" Լարմա			"	
" սատ չէշիտ իլէ			"	
" չէմպէր "			"	
Մօսկով չէշիտ			"	
Գաբաճ Գարա գաղ թամբա			" լիրա	8—40
Գաբուճ Ինկիլիզ			Գուրուշ	235—240
Գաբուճ Ֆրանսէզ			"	
Զէնէֆ պիր սրֆէր	0		Լիրա	1—40 —1—45
" Իքի "	00		"	
Սաճատ Մարսիլիա չէշիտ			"	1—50
" Ինկիլիզ "	40 օղ կասը պիր		"	
Մօր Պաղատ			"	40
Սանթարֆէթա			"	
Զաճար Գէզիրճ			"	40
Հէմպ Ինկիլիզ			"	50
Կէօճ թաճը Ինկիլիզ			Օղկա	
Գաճէպ Գարօֆինօ			% Լիրա	11
" Իքինճի			"	10
" Իւշիւնճիւ			"	9
Զէվիճ Ինկիլիզ			Հիլին	1—80
Գէրմէճ			"	38—50
Պիգիր Լօնտրա Մարսիլիա			Գուրուշ	11—12 1/2
Նէհճանէր Ինկիլիզ			"	10 1/2 11 1/2
" Մէրսէր Էվ Էօֆ			"	
Թէնէքէ + Նշան	Զիբիթ սանարդ		Լիրա	2—60—2—70
Ռօս Ամերիգա	11 կալօն		"	1
" Ինկիլիզ	1 կալօն		Հիլին	2

ԷՄԹԱՀՅԻ ՏԱԽՎԻՒՅԻ 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

			Գ.բ.ուշ
ԱՆԱՏՕԼԻԱ ոսկի		Օղկա	
Թէֆթիֆ Լենգարի		Պէշլիք "	
Ճէհրէլ		"	
Պէլ Մօսրի		"	
Մէնջէլ սարա		"	
" սարպաղ		"	
Փաճարիգ խամ	Լարիր	"	
" Հարբուզ Մէրսէր		"	
Սէդէր Գէօնլի		"	
Տօն Եէդէր Աշնատուրա		"	
Գէօրէ Պօճէն		Գանթար	
Եաբէցի Լուսիլի		"	
" Աշատուրա	(Մահալլինէ պէշլիք)	"	
" Եայլանմիշ	Սատատրուրա	Օղկա	

ՄԷՃՄՈՒԱՑԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԷՄՈՒՐԼԱՐԸՆ ԻՍՄ ՎԷ ՄԱՀԱԼԼԵՐԻ

ԱԼԻԹԱՆԷ. Պէօրք Եէնի խանատա Թիւլէնատէան Յովսէփ։
ԷՋՄԻՐ. Յարգիս ազա Թ. Ալմալեան։
ՊԷՅՈՒՍԱ. Կէմիճէան Գշան ազա։
ԷՏՏԻՐՆԷ. Հաճի Յակոբ ազա Ա Լամա զատէ։
ՎԱՐՆԱ. Հաճի Կարապէտ օղլու Յովհաննէս ազա։
ՎԻԵՆՆԱ. Զրատը Վ Ինկէն ազա։
ԱՏԱՆԱ. Բալատատա օղլու Յակոբ ազա։
ՊԻԼԻՃԻԿ. Տէրգատ Լիմ օղլու Պէտրոս ազա։
ԳԱՆՍԱԼԷՆ. Պէնէրէատ խատրով Պէ։
ԵՆԳԼԷՐ. Սիմէօր Ճէօմանի Լէճատրատի։
ԷԿԻՆ. Թարագճէատ Յովսէփ ազա։
ՊԱԼՏԱՏ վէ Մ ՈՒՍՈՒԼ. Աբրիկատ Թարմատ ազա։
ՄԷՐԼԻՆ. Զօրպաճը օղլու Հաճի Տէվլէթ ազա։
ԵՒԶԳԻՍ. Շատանէատ Գրիգոր ազա։
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ. Ռուսի օղլու Էնդարէի Կարապէտ ազա։
ՔԷՕԹԱՀԵԱ. Լիւլէճէատ Ամատ ազա։
ԻԶՆԻՄԻՏՏԻ. Գ. Տ. Թ. Գատարիատ։
ԹԷՔԷՖԻՐ ՏԱՂ. Ճամաճը օղլու Յովհաննէս ազա։

ՄԻԻԵԼԼԻՖԻ ԴԱԶԷԹԱ

ՅՈՎՍԷՓ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ։

ԴԱԼԱԹԱՏԱ ԵՐՄԵՆԻ ՔԻԼԻՍԷՍԻ ՍՕԳԱԸ Ն՝ 47
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄՈՒՏՏԻՆՅԻՍԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ։